Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Dos jidiše folk in tzifern

Leštzinski, Jankev

Berlin, 1922

טראוו-םולש.

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8340

Visual Library

שלום-ווארט.

דער בוך, וואס ווערט ערשט איצט סוף פון 1921־טן יאר ארויסגעלאזט פון דרוק, איז געווען פארענדיגט זומער 1919 און האט זיך אפילו שוין אנגעהויבן זעצן אין קיעוו אין הארבסט 1919. צוליב איינינע סבות אבער האט די ארבעט געמוזט איבערגעריסן ווערן, און נאָך א סך גלגולים דורך פארשיידענע לענדער און מלוכות ערשיינט דער בוך ענדליך אין בערלין. מיר געפינען פאר נויטיג צוצוגעבן איינינע נייע מאטעריאלן, וועלכע האבן אין בוך ניט געקאנט אריין, און אויך דערקלערן איינינע פרטים.

פון לעצטן וועלן מיר אנהויבן.

ביי אונז איז געגעבן דער מאַטעריאַל נאר פון פאר דער מלחמה. נאך דער מלחמה זיינען אבער פארגעקומען וויכטיגע שנוים — איינינע גרויסע מלוכות זיינען שטארק ארומגעשניטן און ארומגעהאקט געווארן, און אנדערע זיינען אויף זייער חשבון אויסגעוואקסן. א סך נייע מלוכות און מלוכהלאך זיינען פון ס'ניי געבוירן געווארן אדער תחית המתים אויפגעשטאנען. ס'וואלט אלזוי נוט געווען, ווען מיר וואלטן געקאנט דעם גאנצן מאטעריאל איבערארבעטן אין הסכם מיט דער לאגע, וואס האט זיך געשאפן נאך דער מלחמה.

דאס איז אבער אוממעגליך.

ראשית, מחמת דער פראצעס פון איבערשניידן די אייראפייאישע קאַרטע, פון פארפילן דעם אייראפייאישן שטח מיט א סך קליינטשקע מלוכה'לאך איז נאך ניט אינגאנצן פארענדיגט. און אפילו אויף וויפיל די דאזיגע ארבעט איז שוין פארענדיגט און פאָרמעל פארפיקסירט, קאן מען דאך האבן נאר גרויסע ספקות, אויף וויפיל דאס אלץ האט אונטער זיך א זיכערן און פעסטן באדן. ווארום פאר יעדן איז קלאר, אז וויפיל מען זאל זיך ניט סטארן צו באלקאניזירן אייראפע, די היסטאריש־עקאנאמישע טענדענצן פון די גרויסע מלוכות פון מיטל־אייראָפּע וועלן סוף כל סוף מוזן גובר זיין. און ס'איז זעהר מעגליך, אז אין איין שיינעם אדער, פארקערט, כמורנעם פריהמארגן וועלן מיר פלוצלינג געוואר ווערן, אז א סך „מלוכות" זיינען נפטר געווארן.

די איצטיגע מלוכה־קארטע פון אייראפע מוז באטראכט ווערן, ווי א צייט־ווייליגע, ווי א איבערגייענדיגע. ווייל די מלחמה איז אין אמתן אריין נאך נים פארענדיגט, נים קוקנדיג אויף די פיל אונטערגעשריבענע שלום־אָפּמאַכן. מען קאן נאך גאר נים וויסן, ווי די אייראפּייאישע מלוכה־קארטע וועט אין איינינע יאר ארום אויסזעהן.

נאר ס'איז דא נאך א וויכטיגערע סבה, וואס מאכט אוממעגליך צו געבן א סטאטיסטיש בילד פון דער לאגע, וואס האט זיך נאך דער מלחמה אפּ־געשטעלט.

אין איינינע לענדער, וואו ס'וואוינען גרויסע אידישע מאסן, זיינען נאך דער מלחמה קיין ציילונגען נים פארגעקומען; וואס איז שייך צו די לענדער, וואו ס'זיינען שוין נאך דער מלחמה פארגעקומען פאלקס־ציילונגען, וועלן די נויטיגע פאר אונז מאטעריאלן פארעפנטליכט ווערן ערשט אין איינינע יאר ארום. ווארום פאר אונז האבן דער־עיקר א אינטערעס נים די אלגעמיינע דאטן וועגן דער צאל איינוואוינער אין דער אדער יענער מלוכה, נאר דער נאציאנאלער צוזאמענשטעל פון יעדער מלוכה, דער נאציאנאלער צוזאמענשטעל פון באזונדערע קאַנטן און ראיאנען, פון באזונדערע וואוין־ערטער (שטעט, שטעטלאך און דערפער). אזעלכע דעטאליזירטע ציפערן וועלן געוויס פארעפנטליכט ווערן הלואי אין א פאר יאר ארום.

מיר מוזן אבער נאך אנווייזן אם אויף וואס. אונזערע מאטעריאלן זיינען אזוי צוזאמענגעשטעלט, אז זיי נעמען תמיד ארום באזונדערע נאציאנאלע קאנטן אדער ראיאנען. אזוי ווי דאס רוב נייגעבילדעטע מלוכות זיינען מערסטנטיילס אויסגעשניטן פון נאציאנאלע קאנטן, איז נים שווער אויפן גרונט פון אונזערע מאטעריאלן צונויפצושטעלן די אדער יענע פון די דאזיגע מלוכות.

נעמען מיר, למשל, פוילן. נעמען מיר די צען רוסיש־פוילישע גובערניעס, גראָדנער און ווילנער גובערניע, גאליציע פון עסטרייך און פויזן פון דייטשלאנד — און מיר באקומען מער פון 95 פראצענט פון אלע איצטיגע פוילישע אידן. מיר באקומען כמעט די גאנצע אידישע באפעלקערונג פון דער נייער פוילישער מלוכה. דאס זעלבע איז בנוגע צו אוקראינע, צו רומעניע, טשעכא־סלאָוואַקיי און אזוי ווייטער.

בנוגע צו דער געשיכטליכער אנטוויקלונג פון דער אידישער באפעלקערונג אין דער אדער יענער נייגעבילדעטער מלוכה, קאן מען אויך זאגן דאס זעלבע. נעמען מיר נאך א מאל פאר א משל פוילן. מיר ווילן וויסן דעם וואוקס פון

דער אידישער באַפעלקערונג פאַר אַ געוויסן פעריאָד צייט אין מאָדערנעם פוילן, אין דער פוילישער מלוכה אין אירע איצטיגע געאָגראַפישע גרעניצן. לויט אונזערע מאַטעריאַלן איז דאָס ניט שווער צו געפינען. אין אונזער בוך זיינען פאַראַן ידיעות וועגן וואוקס פון דער אידישער באַפעלקערונג אין די צען רוסיש־פוילישע גובערניעס, אין גאַליציע און פויזן פאַר מער פון הונדערט יאָר; וועגן ווילנער און גראָדנער גובערניעס פאַר מער פון 70 יאָר.

און נאָך איין זאַך. דער הויפּט־אינטערעס פון דער אידישער סטאַטיסטיק ליגט ניט אַזוי אין דער אַלגעמיינער צאָל אידן אין דער אָדער יענער מלוכה, ווי אין דער געאָגראַפישער איינטיילונג פון דער אידישער באַפעלקערונג אין די ראַמען פון יעדער באַשטימטער מלוכה, אין דער איינטיילונג פון די אידן צווישן פאַרשידענע וואוין־ערטער, אין די נאַציאָנאַלע כּחות־פאַרהעלטענישן אין פאַרשידענע קאַנטן און וואוין־ערטער, אין דער אַבסאָלוטער און רעלאַטיווער קאָנצענטראַציע פון די אידישע מאַסן. אַט די דאָזיגע אַלע פראַגן ווערן אין בוך אַזוי דעטאַל באַהאַנדלט און דער עיקר בנוגע צו אַזעלכע קליינע געאָגראַפישע שטחים און נאַציאָנאַלע קאַנטן, אַז ס'וועט גאַנץ גרינג זיין צו פאַרגלייכן די פאַרגאַנגענהייט (אויפן גרונט פון די דאַטן פון אונזער בוך) מיט דער געגנוואַרט (אויפן גרונט פון די ציילונגען, וואָס זייער רעזולטאַט וועט ערשט פאַרעפנטליכט ווערן).

און דאָס איז איינגנטליך דער עיקר — יעדע סטאַטיסטישע דאַטע באַקומט ערשט דעמאָלט איר אמתן ווערט און באַטייט, ווען זי קאָן פאַרגלייכט ווערן, ווען זי קאָן אַרויסווייזן די לעבנס־טענדענצן, וואָס זיינען פאַרבאָרגן אין איר, ווען זי באַלייכט ניט נאָר דעם געגעבענעם צושטאַנד, נאָר אויך דעם פאַרקומענדיגן פּראָצעס.

כּדי צו מאַכן באַקאַנט דעם לעזער מיט די נייע מאַטעריאַלן, וואָס וועלן אין משך פון די נאָהענטע יאָרן פאַרעפנטליכט ווערן, וועלן מיר זיך באַמיהען פון צייט צו צייט אַרויסגעבן העפטן — הוספות צום בוך — וועלכע וועלן אַנטהאַלטן די רעזולטאַטן פון די פאָרגעקומענע פאָלקס־ציילונגען.

מיר גייען איבער צו די נייע מאַטעריאַלן, וועלכע מיר האָבן אַ מעגליכקייט שוין איצט צוצוגעבן.

מיר ברענגען די טאַבעלע LIV, וועלכע מיר נעמען פון אַמעריקאַניש־אידישן סטאַטיסטישן יאָרבוך. די דאָזיגע טאַבעלע פּרובט זיך געבן אַ סטאַטיסטיש בילד פון דער לאַגע, וואָס האָט זיך געשאַפן נאָך דער מלחמה. די

די צאל אידן אין פארשידענע לענדער און מלוכות.

מלוכות	די אלגעמיינע באפעלקערונג	פון דעם — אידן	% פון דער לאנד׳ס אלגעמ׳ באפעלקערונג	% פון אלע אידן	יאר
איירָאפּע:					
פּוילן	31 000 000	4 100 000	13,22	25,98	1919
אוקראינע	30 000 000	3 300 000	11,00	20,91	1919
רומעניע	17 300 000	1 000 000	5,77	6,34	1919
דייטשלאַנד	58 122 273	500 000	0,88	3,18	1919
אונגאַרן	15 500 000	450 000	2,90	2,85	1919
טשעכאָ־סלאָוואַקיי	14 000 000	349 000	2,48	2,21	1910
ענגלאַנד	46 407 037	275 000	0,59	1,74	1918
ליטע	2 000 000	250 000	12,50	1,58	1919
גרויס־רוסלאנד (איירא־פּייאיש סאָוועט־רוסלאנד)	95 000 000	200 000	0,21	1,26	1919
דייטש־עסטרייך	6 071 978	200 000	3,29	1,26	1920
פראַנקרייך	41 476 272	150 000	0,36	0,96	1919
לעטלאַנד	2 522 000	150 000	5,90	0,96	1919
גריכנלאַנד	6 336 000	120 000	1,80	0,76	1919
האָלאַנד	5 945 155	106 309	1,79	0,67	1910
דרום־סלאַוויע (סערביע קראָאַציע און סלאַוואָניע)	11 600 000	100 000	0,85	0,63	1919
איירָאפּייאיש טערקיי	1 250 000	75 000	6,00	0,48	1919
בולגאַריע	4 500 000	45 000	1,00	0,29	1919
איטאַליע	36 548 542	43 000	0,11	0,27	1919
שווייץ	3 741 971	19 023	0,51	0,13	1910
בעלגיע	7 423 784	15 000	0,20	0.10	1910
עסטלאַנד	512 500	7 500	1,46	0,05	1919
שפּאַניע	19 503 068	4 000	0,02	0,03	—
דענעמאַרק	2 775 076	5 164	0,20	0,03	1911

72·68% din toti Evreii 2·41% din neevrei Total evrei Europa intre 1910-1919

מלוכות	די אלגעמיינע באפעלקערונג	פון דעם — אידן	0/0 פון אידן לגבי דער אלגעמ. באפעלקערונג	0/0 פון אלע אידן	יאר
Europa					
שוועדן	5 136 441	3 912	0,07	0,02	1910
פינלאַנד	3 300 000	2 000	0,06	0,01	1919
קיפּר, גיבראַלטאַר, מאַלטאַ	528 000	1 445	0,27	0,01	1911
לוקסעמבורג	259 891	1 270	0,45	0,007	1910
נאָרוועגיע	2 391 782	1 045	0,04	0,007	1910
פּאָרטוגאַל	5 482 132	1 000	0,02	0,006	—
ס"ה אין אייראָפּע	476 633 902	11 474 668	2,41	72,68	
אַזיע: Azia					
אזיאַטיש טערקיי	20 650 000	177 500	0,86	1,12	—
ארץ־ישראל	700 000	85 000	12,0	0,54	1916
אַזיאטיש רוסלאנד	10 295 900	76 262	0,74	0,49	1913
פּערסיע	9 500 000	40 000	0,42	0,25	—
אינדיע	315 156 396	20 980	0,006	0,13	1911
אַפגאַניסטאַן און טורקעסטאַן	6 000 000	18 316	0,31	0,12	1916
איבעריגע אַזיאַטישע מלוכות	48 412 310	15 274	0,03	0,10	1911/12
ס"ה אין אַזיע	410 714 606	433 332	0,11	2,75	
אַפריקע: Africa					
מאַראָקאָ	5 000 000	103 712	2,11	0,66	—
אַלזשיר	5 563 828	70 271	1,20	0,45	1914
טוניס	1 878 620	54 664	2,90	0,35	1914
די שטאַטן פון דרום־אַפריקע	5 973 394	47 000	0,78	0,30	1911
מצרים	11 287 359	38 635	0,34	0,24	1907
אַביסיניע	—	25 000	—	0,16	—
טריפּאָלי	523 176	18 860	3,60	0,12	1911

מלוכות	די אלגעמיינע באפעלקערונג	פון דעם — אידן	% פון אידן לגבי דער אלגע־מיינער באפעלק.	% פון אלע אידן	יאר
איבעריגע אַפריקאַ־נישע מלוכות	5 684 000	1 580	0,03	0,01	1914/16
ס"ה אין אַפריקע	35 874 377	359 722	1,00	2,29	
אַמעריקע:					
פאַראייג. שטאַטן	103 000 000	3 300 000	3,20	20,91	1918
קאַנאַדע	7 204 838	75 681	1,05	0,48	1911
קובאַ	2 627 536	2 000	0,07	0,01	1916
יאַמאַיקע	850 000	1 487	0,17	0,01	1917
מעקסיקע	15 501 684	500	0,003	0,003	1912
ס"ה א. צפון־אַמער.	129 184 058	3 379 668	2,62	21,41	
אַרגענטיניע	9 000 000	110 000	1,22	0,70	1917
בראַזיליע	20 000 000	4 000	0,02	0,03	1917
איבעריגע מלוכות פון דרום־אַמעריקע*)	3 974 435	2 557	0,06	0,02	1917
ס"ה א. דרום־אַמער.	32 974 435	116 557	0,35	0,75	
ס"ה אין גאַנץ אַמעריקע	162 158 493	3 496 225	2,16	22,16	
אויסטראַליע:					
אויסטראַל. שטאַטן	4 455 005	17 287	0,39	0,11	1911
ניי־זעלאַנד	1 099 295	2 128	0,21	0,01	1916
ס"ה א. אויסטראַליע	5 554 300	19 415	0,35	0,12	
ס"ה אין דער גאַנצער וועלט	1 090 935 678**)	15 783 362	1,44	100,00	

*) אחוץ פּערו.

**) אין דער דאזיגער צאל נייען נים אריין כינע (320 מיליאן), יאפאן (53 מיליאן) און אנדערע מלוכות (קארעא, סיאם און אנד.), אין וועלכע ס'וואוינען כמעט קיין אידן נים. די אלגע־מיינע צאל מענשן אין דער גאנצער וועלט באטרעפט מער פון אנדערטהאלבן מיליארד.

טאבעלע נויטיגט זיך אבער אין איינינע אויסבעסערונגען, ווייל די צוזאמ־נע שטעלער פון דער טאבעלע האבן געמאכט א פאר פעלערן.

פון אנהויב אן מוז מען באמערקן, אז דער עיקר האבן זיך די מחברים פון דער טאבעלע טועה געווען אין די ציפערן פון רוסלאנד און אוקראינע און פון געוועזענע טיילן פון רוסלאנד. ווייל אין רוסלאנד איז געווען א פאלקס־ציילונג צוריק מיט עטליכע און צוואנציג יאר, איז גאנץ נאטירליך, אז די אָפּ־שאצונגען פון דער צאל אידן דארטן זאלן זיין זעהר ספקדיגע. און באמת, לויט דעם חשבון פון די מחברים פון דער טאבעלע קומט אויס, אז אין געוועזענעם רוסלאנד (מיט קאָנגרעס־פוילן) איז געווען אין 1920־טן יאר ביי 7½ מיליאן אידן. אז דאס איז א אוממעגליכע זאך, איז קלאָר פאר יעדן, ווער ס'איז נאר וויפיל ס'ניט איז באקאנט מיט דער אידיש־רוסישער סטאטיסטיק.

ווען מיר זאלן זיין גאר און גאר אָפּטימיסטיש און רעכענען דעם נאטירליכן צוזואקס ביי דער אידישער באפעלקערונג פון געוועזענעם רוסלאנד מיט צוויי פראצענט, וועלן מיר באקומען אין 1920־טן יאר מאקסימום קרוב צו זעקס מיט א האלבן מיליאן אידן אין געוועזענעם רוסלאנד. אין דער ווירקליכקייט אבער איז דער נאטירליכער צוזואקס ביי די רוסישע אידן פון 1905־טן יאר געווען נידעריגער פון צוויי פראצענט.

א ספק רופן ביי אונז אויך ארויס די צאל אידן אין די פאראייניגטע שטאַטן, און מיר מיינען, אז אין 1918־טן יאר איז דארטן ניט געווען מער פו דריי מיליאן אידן.

בנוגע אלזוי צו דער אלגעמיינער צאל אידן קומען מיר צום אויספיר, אז ס'זיינען געווען אין דער גאנצער וועלט אין 1920־טן יאר ניט מער פון 14½ מיליאן אידן.

לאמיר איבערגייען צו איינצינע מלוכות. גייען מיר לויט דעם סדר פון דער טאבעלע. די ערשטע איז פוילן. די פאלקס־ציילונג, וואס איז פארגעקומען דעם 30־טן סעפטעמבער 1921־טן יאר, האט דערוויזן, אז אין גאנץ פוילן (מיט אויבער־שלעזיע) איז געווען 26 מיליאן מיט 940 טויזנט איינוואוינער. דער נאציאנאלער צוזאמענשטעל פון דער באפעלקערונג איז נאך ניט פארעפנטליכט געווארן. מיר מוזן דעריבער באנוצן די דאטן פון פארשיידענע מלוכות, צו וועלכע פארשיידענע טיילן פון איצטיגן פוילן האבן געהערט. דעמאלט באקומען מיר פאלגנדיגן חשבון:

1. קאנגרעס־פוילן	*1 900 000	(1913)
2. גאליציע	872 972	(1910)
3. די טיילן פון ליטע**), ווייס־רוסלאנד און וואלין	***800 000	(1910)
4. פויזן, פאמערן און אנדערע טיילן פון דייטשלאנד	***65 000	(1910)
5. ציעשין עסטרייכישע שלעזיע)	19 900	(1910)
סך־הכל	**3 657 872**	

אזוי ווי די אלע קאַנטן, וואס גייען אריין אין איצטיגן פוילן, האבן אלע שטארק געליטן פון דער מלחמה און האבן בשעת מלחמה געוויס פארלאָרן א טייל פון זייער גרונט־באפעלקערונג, מוז מען אננעמען, אז אין 1919־טן יאר איז די אידישע באפעלקערונג געווען גיט קיין סך גרעסער, ווי די גאר וואס צונויפגעשטעלטע טאבעלע ווייזט אן. מיר מיינען, אז די צאל אידן אין איצטיגן פוילן דערגרייכט מאקסימום ביז 3 800 000 נפשות.

גרעסער איז דער טעות פון דער אמעריקאנער טאבעלע בנוגע צו אוקראינע די אמעריקאנער טאבעלע גיט אן פאר אוקראינע אין 1919־טן יאר — 3 300 000 אידן. מיר זיינען זיכער, אז אין אוקראינע איז מער גיט געווען אין 1919־טן יאר, ווי 2½ מיליאן אידן. איצט איז די צאל אידן אין אוקראינע נאך ווייניגער, ווייל אוקראינע האט פארלאָרן א גרויסן שטיק וואָלין; אין די לעצטע דריי־פיר יאר איז געווען גוואלדיג גרויס די שטאַרבליכקייט און זעהר קליין די צאל גע־בוירענע און, חוץ דעם, זיינען דאך אויסגעהרגעט געווארן פון פאגראמען גיט ווייניגער פון 125 טויזנט אידן.

די היינטיגע רומעניע איז צוזאמענגעשטעלט פון בעסאַראַביע, דאָברודשע, בוקאָווינע, טראַנסילוואַניע, באַנאַט און טעמעשוואַר. אידן זיינען געווען אין רומעניע:

1. אַלט־רומעניע	241 000	(1914)
2. בעסאַראַביע	250 000	(1919)
3. טראַנסילוואַניע	240 000	(1919)
4. באַנאַט און טעמעשוואר	50 000	(1919)
5. בוקאָווינע	102 919	(1910)
סך־הכל	**883 919**	

*) אחן דעם טייל פון סוואלקער גוב., וואס איז אריבער צו ליטע.

) מיט ווילנער ראיאן. *) בערך.

דער אמעריקאנער יאר־בוך רעכנט אין בעסאַראַביע דריי הונדערט טויזנט אידן, ניט דערקלערנדיג, פון וואַנען ער נעמט די דאָזיגע ציפער. אין 1917־טן יאר איז געווען אין בעסאראביע 237 טויזנט אידן; וועלן מיר זיין זעהר גאהענט צום אמת, ווען מיר וועלן אננעמען פאר 1919־טן יאר 250 טויזנט אידן. פאר די לעצטע צוויי יאר — פון 1919 ביז 1921 — איז אבער צוגעקומען א גרויסע צאל אידן פון אוקראינע און ביי איצטיגן מאמענט איז מעגליך, אז די צאל אידן אין בעסאראביע גרייכט ביז 300 טויזנט.

בנוגע צו גאנץ רומעניע רעכענען מיר, אז אין 1919־טן יאר איז געווען דארטן מאַקסימום 950 000 אידן.

דייטשלאנד האט פארלארן עלזאַס־לאָטאַרינגיע (30 483 אידן) און די טיילן, וואס זיינען אריבער צו פוילן (65 000 אידן). אזוי ווי אין 1910־טן יאר איז געווען אין דייטשלאנד 615 טויזנט אידן, מוז מען אננעמען, אז אין רייטשלאנד איז געבליבן ניט ווייניגער פון 520 טויזנט אידן. ביי איצטיגן מאמענט — און 1921־טן יאר — וועט די צאל אידן אין דייטשלאנד דערגרייכן געוויס ביז 575 טויזנט, ווייל חוץ נאטירליכן צוואוקס, וואס איז דאך פאראן ביי די דייטשע אידן, הגם זעהר א נישטיגער, זיינען צוגעקומען מזרח־אידן (פון פוילן, גאליציע און רוסלאנד) ניט ווייניגער פון 50 טויזנט נפשות.

אונגאַרן האט געהאט אין 1910־טן יאר 932 טויזנט אידן. פארלארן האט אונגאַרן:

1. טראַנסילוואַניע*)	240 000	אידן
2. באַנאט און טעמעשוואר*)	50 000	„
3. סלאָוואַקיי**)	143 545	„
סך הכל	**433 545**	

הייסט עס, אז אין אונגאַרן איז געבליבן ניט ווייניגער פון א האלבן מיליאן אידן. די ציפער פון דער אמעריקאנער טאבעלע איז געוויס ניט קיין ריכטיגע.

משעכא־סלאָוואַקיי באשטייט פון פאלגנדיגע טיילן:

1. בעמען	85 826	אידן	(1910)
2. מערן	41 158	„	„
3. שלעזיע	13 442	„	„

*) איבערגעגאנגען צו רומעניע.

**) איבערגעגאנגען צו משעכא־סלאוואקיי.

4. סלאָוואַקײ 143 545 אידן (1910)
5. רומעניע 65 000 „ (1919)
סך־הכל **348 971**

די צאל אידן אין גרויס־רוסלאנד איז אנגעוויזן ניט ריכטיג. די מחברים פון דער טאבעלע האבן, ווייזט אויס, גערעכנט נאָר די צענטראלע גובערניעס פון רוסלאנד און האָבן ניט גערעכנט מאָהילעווער, וויטעבסקער גובערניעס (אהן דווינסקער, לוצינער און רעזשיצער קרייזן, וועלכע זיינען אריבער צו לעט־לאַנד) און זעקס קרייזן פון מינסקער גובערניע, וועלכע רעכענען זיך איצט פאר ראַטן־ווייס־רוסלאנד. אין די נאר וואס אויסגערעכנטע $2^1/_2$ גובערניעס זיינען פאראן פון 500 ביז 550 טויזנט אידן. אזוי אז אין גרויס־רוסלאנד דארף מען רעכענען ביי 750 טויזנט אידן.

אין לעטלאנד איז דא סך־הכל ביי 100 טויזנט אידן, פון וועלכע 36 טויזנט וואוינען אין ריגע.

ווי מיר זעהען, זיינען כמעט אלע פעלערן פון דער געבראכטער טאבעלע נוגע רוסלאנד אדער געוועזענע טיילן פון רוסלאנד. מיט די אויסבעסערונגען, וואס מיר האבן אנגעוויזן, קאן מען די טאבעלע פון אמעריקאניש־אידישן סטא־טיסטישן יאר־בוך אננעמען פאר א גאנץ ריכטיג סטאטיסטיש בילד פון דער צעטיילונג פון אידן איבער דער גארער וועלט.

לויט דער טאבעלע פון אמעריקאניש־אידישן סטאטיסטישן יאר־בוך וועט די צעטיילונג פון אידישן פאלק איבער פארשיידענע וועלט־טיילן זיין פאלגנדיגע:

טאבעלע LV

די אבסאלוטע און רעלאטיווע צאל אידן אין פארשידענע וועלט־טיילן (1919).

וועלט־טיילן	אבסאלוטע צאל	% פון אלע אידן
אייראפע	11 474 668	72,68
אמעריקע	3 496 225	22,16
אַזיע	433 332	2,75
אַפריקע	359 722	2,29
אויסטראַליע	19 415	0,12
סך־הכל	**15 783 362**	**100,00**

די ערשטע טאבעלע (ז. 17) האט אנטהאלטן ידיעות וועגן דער צאל אידן אין פארשיידענע וועלט־טיילן אין ערשטן צענדליג פון 20־טן יארהונדערט; די דאטן פון דער נאר וואס געבראכטער טאבעלע געהערן מערסטנטיילס צו 1919־טן יאר. ווי מיר זעהען, איז די אבסאלוטע צאל אידן אויסגעוואקסן אי אין אייראפע אי אין אמעריקע. די רעלאטיווע צאל אידן אבער אין די דאזיגע צוויי וועלט־טיילן האט זיך געביטן: אין אמעריקע האט זיך דער חלק פון די אידן פון דער גארער וועלט אויפגעהויבן פון 18,24 פראצענט ביז 22,16; אין אייראפע, פאר־קערט, איז ער געפאלן פון 74,71 פראצענט אויף 72,68.

אויבן (ז. 161) האבן מיר געבראכט ידיעות וועגן דער צאל אידן אין צען שטאַטן פון אמעריקע (אין גאנצן זיינען פאראן 53 שטאַטן) אין 1907־טן יאר. די פאלגנדיגע טאבעלע LVI ווייזט אונז די צאל אידן אין די זעלבע צען שטאַטן שפעטער מיט 11 יאר — אין 1918־טן יאר.

טאבעלע LVI

צען שטאַטן, וועלכע פארמאָגן צוזאמען כמעט 90 % פון אלע אידן אין צפון־אמעריקע (1918).

שטאַטן	אלגעמיינע באפעלקערונג	פון דעם — אידן	% פון אידן לגבי דער אלגעמיינער באפעלקערונג	% לגבי דער גאנצער צאל אידן אין צפון־אמעריקע
ניו־יאָרק	10 646 989	1 603 923	15,06	48,60
פענסילוואַניע	8 798 067	322 406	3,66	9,76
אילינוים	6 317 734	246 637	3,90	7,47
מאַסאַשוזעט	3 832 790	189 671	4,90	5,74
אָגאַיאָ	5 273 814	166 361	3,15	5,04
ניו־דזשערסעי	3 080 371	149 476	4,86	4,52
מיסורי	3 448 498	80 807	2,05	2,44
קאָנעקטיקוט	1 286 268	66 862	5,10	2,02
קאַליפאָרניע	3 119 412	63 652	2,04	1,92
מערילאַנד	1 384 539	63 642	4,52	1,92
ס"ה	**47 188 482**	**2 953 437**	**6,26**	**89,49**

מיר זעהען, אז די אלגעמיינע באפעלקערונג פון די דאזיגע צען שטאַטן האט זיך פארגרעסערט וויינציגער פון אנדערטהאלבן מאל, און די אידישע באַפעלקערונג האט זיך פאר דער זעלבער צייט פארגרעסערט כמעט צוויי מאל. אין די דאזיגע צען שטאַטן האט געוואוינט כמעט 90 פראצענט פון אלע אידן פון די פאראייניגטע שטאַטן. אינם איינעם שטאַט ניו־יאָרק, וואו אין 1907־טן יאר איז געווען 50,9 פראצענט פון אלע אידן פון די פאראייניגטע שטאַטן, איז אין 1918־טן יאר געווען נאר 48,60 פראצענט פון אלע אידן פון די פאראייניגטע שטאַטן. מיר מוזן אלזוי דא באמערקן, אז אונזער מיינונג, וואס איז ארויסגעזאגט געווארן אויף ז. 21 וועגן דעם ניו־יאָרקער שטאַט, האט זיך ניט בארעכטיגט.

אין די צען גרעסטע אידישע קהלות פון די פאראייניגטע שטאַטן האבן געוואוינט אין 1918־טן יאר מער פון 72 פראצענט פון אלע אידן פון דער דאזיגער מלוכה. אין איין שטאַט ניו־יאָרק האט געוואוינט כמעט א העלפט פון אלע אידן פון די פאראייניגטע שטאַטן.

די טאבעלע LVII גיט אונז די צאל אידן אין די דאזיגע צען גרעסטע אידישע קהלות פון אמעריקע.

קהלות מיט מער פון 10 טויזנט אידן זיינען געווען אין 1918־טן יאר אין די פאראייניגטע שטאַטן 31; אין די דאזיגע 31 קהלות מיט מער פון 10 טויזנט אידן אין יעדער זיינען געווען אידן אין 1918־טן יאר — 2 742 000 — מער פון 83 פראצענט פון אלע אידן פון די פאראייניגטע שטאַטן.

קהלות, וואס יעדערע פון זיי האט פארמאגט פון 5 ביז 10 טויזנט אידן, זיינען געווען אין 1918־טן יאר אין די פאר. שטאַטן 30 מיט 195 000 אידישע נפשות.

קהלות מיט א צאל אידן פון 2 ביז 5 טויזנט זיינען געווען 35 מיט 101 000 אידישע נפשות.

צום באַדויערן, איז וועגן דער צאל אידן און זייער איינטיילונג אין פארשיידענע קאַנטן און אין פארשידענע וואוין־ערטער אין רוסלאנד, אוקראינע און פוילן, וואו ס'איז קאנצענטרירט די מערהייט פון אידישן פאלק, ניטא קיין נייע ידיעות. אמת, אין פארשיידענע אויסגאבן האט מען געבראכט אזעלכע ידיעות, נאר זיי זיינען געבויעט אויף הוילע השערות און אויף אזעלכע קוועלן, וואס האבן, לויט אונזער מיינונג, זעהר א קנאפן ווערט. דעריבער האבן מיר זיך אין נאנצן בוך באנוצט כמעט אויסשליסליך מיט די דאטן פון דער פאלקס־ציילונג פון 1897־טן יאר.

טאבעלע LVII

די צען גרעסטע אידישע קהלות אין די פאראייניגטע שטאַטן פון צפון־אמעריקע.

שטעט	די אלגעמיינע באפעלקערונג (1917)	די צאל אידן (1918)	% פון אידן לגבי דער אלגעמיינער באפעלקערונג	% פון אלע אידן אין די פאראייניגטע שטאטן
ניו־יאָרק	5 670 167	1 500 000	26,45	45,45
טשיקאַגאָ	2 521 822	225 000	8,92	6,81
פילאַדעלפיע	1 750 000	200 000	11,43	6,06
קליוולענד	750 000	100 000	13,33	3,03
באָסטאָן	767 589	77 500	10,09	2,34
באַלטימאָר	595 000	60 000	10,08	1,81
סט. לואי	850 800	60 000	7,05	1,81
פיטסבורג	590 000	60 000	10,16	1,81
נעוואַרק	401 000	55 000	13,71	1,66
דעטרואַ	825 000	50 000	6,06	1,51
ס"ה	**14 721 378**	**2 387 500**	**16,21**	**72,34**

אין 1917־טן יאר און אין 1920־טן זיינען אין רוסלאנד און אין אוקראינע פארגעקומען פאלקס־ציילונגען; די רעזולטאַטן זיינען אבער נאך ניט פארעפנטליכט געווארן. נאר ווענן איינצעלנע שטעט זיינען באקאנט געווארן די רעזולטאטן פון די ציילונגען, און מיט די דאזיגע ידיעות האבן מיר זיך באנוצט. ווייטער ברייננען מיר ידיעות ווענן נאך איינינע שטעט, וואס די רעזולטאטן פון זייערע פאלקס־ציילונגען זיינען ניט לאנג באקאנט געווארן.

אין מינסק זיינען געווען אידן:

1. אין 1897־טן יאר 47 562 % 51,19 פון דער גאנצער באפעלקערונג
2. „ 1917 „ „ 59 615 „ 44,07 „ „ „ „

די אבסאלוטע צאל אידן האט זיך פארגרעסערט אויף א גאנץ פערטל; די רעלאטיווע צאל אידן אבער בנוגע צו דער איבעריגער באפעלקערונג האט זיך פארקלענערט אויף כמעט זיבן פראצענט. ס'איז אויסגעוואקסן שטארק די רעלא־

טיווע צאל פון די פאָלאַקן. אט איז דער נאציאנאלער צוזאמענשטעל פון מינסק אין די צוויי פעריאדן — סוף פון 19־טן יארהונדערט און אין 1917־טן יאר:

נאציע	1897	1917
אידן	51,19 %	44,07 %
גרויס־רוסן	25,82 „	26,55 „
פאָלאַקן	11,40 „	23,40 „
ווייס־רוסן	8,98 „	2,37 „
ליטווינער	0,05 „	0,84 „
אנדערע	2,56 „	2,77 „
ס״ה	100,00	100,00

מיר זעהען, אז הגם די אידן זיינען געווארן שוואכער פאר די 20 יאר אין מינסק, נאר דאך בילדן זיי אויך אין 1917־טן יאר א רעלאטיווע מערהייט.

אין וויטעבסק חזרט זיך איבער כמעט די אייגענע ערשיינונג, וואס אין מינסק. די אבסאלוטע צאל אידן האט זיך פארגרעסערט; די רעלאטיווע צאל אבער האט זיך פארקלענערט. אין וויטעבסק זיינען געווען אידן:

1. אין 1897־טן יאר 34 440 52,0 % פון דער גאנצער באפעלקערונג
2. „ 1920 „ „ 36 136 „ 47,4 „ „ „ „

אין מאסקווע זיינען געווען אידן:

1. אין 1897־טן יאר 8 473
2. „ 1920 „ „ 28 025

אין פעטערבורג זיינען געווען אידן:

1. אין 1897־טן יאר 17 251
2. „ 1920 „ „ 23 594

אין 1917־טן יאר און אין 1918־טן באלד נאך דער רעוואלוציע זיינען געווען אין מאָסקווע און אין פעטערבורג א סך מער אידן, נאר דער קריזיס, וואס איז אנגעקומען אין 1919־טן יאר און שפעטער, האט געצוואונגען א סך אידן פארלאזן די צוויי הויפט־שטעט פון רוסלאנד.

אט דאס זיינען דערוייל די אלע פרישע ידיעות, וואס זיינען באקאנט פון די פאלקס־ציילונגען, וואס זיינען פארגעקומען אין רוסלאנד און אין אוקראינע אין די יארן 1917 און 1920.